

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій ім. С.З. Гжицького
Факультет будівництва та архітектури
Кафедра соціальної сфери та культурної спадщини

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

к.т.н., доцент

Віталій ЛЕВОНЮК

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»
освітньо-професійна програма «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»
спеціальність G3 «Електрична інженерія»
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

ВИКЛАДАЧ

Куза Анжела Михайлівна

E-mail: anzhela.kuza@gmail.com

Телефон 0964575403 (*Viber, WhatsApp, Telegram*)

Доцент кафедри соціальної сфери та культурної спадщини Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, кандидат філологічних наук, доцент. Викладач із понад 30-річним досвідом, авторка та співавторка понад 80 публікацій, з них 35 наукових, 42 навчально-методичного характеру, зокрема 5 навчальних посібників, 5 практикумів, 1 довідника, а також низки науково-популярних публікацій.

Читає курси «Українська мова за професійним спрямуванням», «Українська мова», «Риторика та сучасна комунікація». Сфера наукових інтересів: сучасна українська лінгвістика, українська релігійна фразеологія, методика викладання української мови за професійним спрямуванням, сучасні українознавчі дослідження в аграрній сфері, українська аграрна наука та освіта, людина, суспільство і природа у контексті глобалізаційних трансформацій

Галузь знань: G «Інженерія, виробництво, будівництво»

Спеціальність: G3 «Електрична інженерія»

Освітньо-професійна програма «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський)*

Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – *1 рік, 2 семестр*

Компонент освітньої програми: *обов'язкова*

Мова викладання: *українська*

Опис дисципліни

У межах зазначеного курсу здобувачі вищої освіти формують загальні та комунікативні компетентності, а саме опановують знання щодо законодавчих та нормативно-стильових основ професійного спілкування, особливостей усного і наукового професійного мовлення. Дисципліна «Українська мова» є однією з базових для формування професійної компетенції студентів, оскільки мова є одним із найважливіших інструментів професійної діяльності сучасного фахівця. Сьогодні висококваліфікований фахівець будь-якої галузі повинен мати високу загальну й мовну культуру, уміти спілкуватися з людьми, точно та логічно висловлювати свої думки, досконало володіти фаховою термінологією. Засвоєні знання та уміння з дисципліни стають основою для ефективного сприйняття відомостей з інших галузей знань, розвитку абстрактного мислення, реалізації творчого потенціалу майбутніх фахівців. Дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» належить до обов'язкових компонентів загальної підготовки відповідно до освітньої програми «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Предметом вивчення освітньої компоненти «Українська мова» є норми сучасної української літературної мови, законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування.

Метою вивчення освітньої компоненти «Українська мова» є підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, яке б забезпечило професійне спілкування на належному мовному рівні.

Основними завданнями освітньої компоненти «Українська мова» є сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності; забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення; виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; розвивати творче мислення студентів; виховати повагу до української літературної мови, сформувати навички оперування фаховою термінологією, створення та редагування наукових та офіційно-ділових текстів

Структура курсу

Тема	Результати навчання
Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування.	Розуміти значення мови в житті суспільства. Знати основні функції мови, місце української мови серед інших мов, історію її становлення та розвитку, найістотніші ознаки літературної мови. та норми сучасної української літературної мови. Розуміти поняття «національна», «літературна», «рідна», «державна» мова, «діалект», «суржик». Знати та розуміти мовне законодавство та мовну політику в Україні. Навчитися писати особисту заяву та пояснювальну записку.
Тема 2. Стили сучасної української літературної мови.	Знати функціональні стилі української літературної мови та сферу їхнього застосування, розуміти їхні основні ознаки. Навчитися складати автобіографію та резюме.
Тема 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації	Розуміти поняття «документ», «реквізит», «формуляр», «бланк», «класифікація документів». Знати основні вимоги Національного стандарту України щодо змісту і розташування реквізитів документів. Розуміти основи складання документації з кадрово-контрактних питань. Навчитися складати доручення і розписку.
Тема 4. Українська лексикографія. Словники у професійному мовленні.	Розуміти роль словників у підвищенні мовної культури Знати сучасні енциклопедичні та філологічні лексикографічні праці української мови, найважливіші праці з історії української лексикографії.
Тема 5. Лексика сучасної української літературної мови з погляду її походження та вживання.	Розуміти шляхи формування лексичного багатства української мови. Знати склад української лексики з погляду її походження та вживання, синоніми, антоніми, пароніми та їх функції в мові професійного спілкування, правопис слів іншомовного походження та особливості їх використання в офіційно-діловому та науковому стилях. Навчитися писати оголошення та характеристику.
Тема 6. Основні зміни у новій редакції «Українського правопису» (2019), який схвалений Кабінетом Міністрів України (Постанова № 437 від 22 травня 2019 р.) спільним рішенням Президії Національної академії наук України (протокол № 22/10 від 24 жовтня 2018 р.) і Колегії Міністерства освіти і науки України (протокол № 10/4-13 від 24 жовтня 2018 р.) та затверджений Українською національною комісією з питань правопису	Уміти на практиці застосовувати знання щодо змін у новій редакції «Українського правопису» (2019). Знати інтернет-ресурси для вивчення української мови.

(протокол № 5 від 22 жовтня 2018.).	
Тема 7. Морфологічні норми мови професійного спілкування.	Розуміти особливості реалізації лексико-граматичних категорій іменника, прикметника, дієслова та числівника в офіційно-діловому та науковому стилях. Навчитися оформляти довідково-інформаційні документи (протокол, витяг з протоколу, адміністративний акт, доповідну записку) та розпорядчі документи (наказ та розпорядження).
Тема 8. Синтаксичні особливості документів та наукових праць.	Розуміти характер синтаксичних зв'язків між словами. Знати синтаксичні засоби і прийоми, що допомагають виробити стислий, точний, ясний стиль текстів ділових документів, порядок слів у реченні, найтипівіші порушення синтаксичних норм української мови, вживання прийменника ПО в офіційно-діловому стилі, функції простого і складного речення в науковому та офіційно-діловому стилі. Знати етикет службового листування, реквізити та класифікацію службових листів. Навчитися складати службовий лист.
Тема 9. Спілкування як інструмент професійної діяльності.	Розуміти поняття « спілкування » і « комунікація ». Знати функції спілкування, види, типи і форми професійного спілкування, основні закони спілкування, комунікативні стратегії і тактики, гендерні аспекти спілкування, поняття ділового спілкування, комунікативні ознаки культури мови.
Тема 10. Культура усного фахового спілкування.	Розуміти особливості усного спілкування, способи впливу на людей під час безпосереднього спілкування. Знати індивідуальні та колективні форми фахового спілкування, функції та види бесід, стратегії поведінки під час ділової бесіди та співбесіди з роботодавцем, етикет ділової телефонної розмови, невербальні засоби спілкування.
Тема 11. Колективне обговорення професійних проблем.	Знати форми колективного обговорення професійних проблем, особливості проведення зборів, нарад, дискусій, перемовин.
Тема 12. Публічний виступ як важливий засіб комунікації. Риторика і мистецтво презентації.	Знати види публічного мовлення, техніку і тактику аргументування, мовні засоби переконування, комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу, культуру сприймання публічного виступу, особливості підготовки презентації як різновиду публічного мовлення, типи презентацій.
Тема 13. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні.	Знати особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки, мовні засоби наукового стилю, науковий етикет, основні правила бібліографічного опису джерел, оформлювання покликань..

Тема 14. Українська термінологія в професійному спілкуванні.	Знати історію та сучасні проблеми української термінології, терміни та їх ознаки, загальнонаукову, міжгалузеву і вузькоспеціальну термінологію, термінологію обраного фаху, способи творення термінів, нормування, кодифікацію і стандартизацію термінів.
Тема 15. Оформлювання результатів наукової діяльності.	Розуміти особливості написання наукової статті, рецензії та відгуку. Вміти складати план, тези, конспект, писати анотацію та реферат.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» вивчення дисципліни забезпечує набуття здобувачами таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Індекс в матриці ОПП	Програмні компоненти
1	2
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми під час професійної діяльності в галузі електроенергетики, електротехніки та електромеханіки або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів прикладної фізики та інженерних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності	❖ Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.
Програмні результати навчання	❖ Вільно спілкуватися з професійних проблем державною та іноземною мовами усно і письмово, обговорювати результати професійної діяльності з фахівцями та нефахівцями, аргументувати свою позицію з дискусійних питань.

Методи навчання. Система контролю та оцінювання результатів навчання

Навчання з дисципліни «Українська мова» здійснюється із застосуванням сучасних інтерактивних методів, які поєднують словесні (лекція, пояснення, дискусія), наочні (демонстрація, робота з мультимедійними матеріалами) та активні форми (групові проекти, дискусії тощо). Використання методів мозкового штурму, проблемно-орієнтованих і дослідницьких підходів сприяє розвитку критичного та креативного мислення, уміння працювати в команді й приймати ефективні управлінські рішення. Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється проведенням поточного та підсумкового контролю.

Успішність студента оцінюється шляхом проведення поточного та підсумкового контролю.

Максимальна кількість балів з дисципліни «Теоретичні основи електротехніки», яку може отримати студент протягом семестру за всі види роботи, становить 100, при цьому 50 балів за результатами поточного оцінювання, та 50 – за результатами екзаменаційного контролю.

Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. В кінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення (САЗ) усіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням його у 50-ти бальну шкалу за формулою: $ПК = 10 \cdot САЗ$

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
5 («відмінно»)	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко і всебічно розкриває зміст, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив 90% тестових завдань.
4 («добре»)	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст завдань, використовуючи обов'язкову літературу. При викладанні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються несуттєві неточності й незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3 («задовільно»)	У цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив близько половини тестових завдань.
2 («незадовільно»)	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Викладає матеріал фрагментарно та поверхово, без аргументації й обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних і практичних завдань, допускає суттєві неточності. Правильно вирішив меншість тестових завдань.

Переведення підсумкових рейтингових оцінок з дисципліни, виражених у балах за 100-бальною шкалою, у оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS

Таблиця 1 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Дерпак О., Куза А. М. Українська мова за професійним спрямуванням: практикум з дисципліни для здобувачів спеціальностей 208 «Агроінженерія», 133 «Галузеве машинобудування», 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», 274 «Автомобільний транспорт», 122 «Комп'ютерні науки», 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Львів : Львівський національний університет природокористування, 2023. 115 с.

2. Куза А., Дерпак О. Українська мова за професійним спрямуванням: навчальний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Львів : Львівський національний університет природокористування, 2022. 233 с.

3. Українська мова за професійним спрямуванням: курс лекцій / Укладачі: А. М. Куза, О. В. Дерпак, Г. А. Барабаш. Львів: ЛНАУ, 2020. 120 с.

4. Українська мова за професійним спрямуванням: завдання для дистанційного навчання та самостійного опрацювання тем для студентів ОС «Бакалавр» усіх спеціальностей / Укладач А.М. Куза. Львів, 2021. 58 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2008. 368 с.

2. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навч. посібник. Київ: Академія, 2012. 216 с.

3. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ: Алерта, 2010. 696 с.

Допоміжна

1. Культура фахового мовлення : навч. посібник / за ред. Н. Д. Бабич. Чернівці: Книги-XXI, 2006. 496 с.

2. Кюнцлі Р. В., Пискач О. Д., Дерпак О. В. Культура українського мовлення : курс лекцій і практичних завдань. Львів: ЛНАУ, 2010. 237 с.

3. Методичні рекомендації до навчально-аудиторної роботи з дисципліни для студентів напрямів підготовки «Процеси, машини та обладнання агропромислового виробництва», «Машинобудування», «Енергетика та електротехнічні системи в АПК», «Автомобільний транспорт» ОС «Бакалавр» /Укладач: в.о. доцента А.М. Куза. Львів, 2016. 51 с.

4. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навч. посібн. Львів: Знання, 2008. 291 с.

5. Українська мова професійного спілкування: Документація: навч. посібник / Г. Барабаш, О. Дерпак, А. Куза, І. Тарасюк. Львів: ЛНАУ, 2010. 100 с.

6. Чмут Т. К., Чайка Г. Л. Етика ділового спілкування: навч. посібник. 3-тє вид. Київ: Вікар, 2003. 223 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – [книжковий фонд](#), періодика та фонди на [електронних носіях](#) бібліотеки університету, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

2. Віртуальне навчальне середовище університету. URL: <https://moodle.lnup.edu.ua/>

3. Електронні інформаційні ресурси мережі «Інтернет»: Український правопис (ЗАТВЕРДЖЕНО Українською національною комісією з питань правопису (протокол № 5 від 22 жовтня 2018 р.). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>

Стислий огляд основних змін у новій редакції «Українського правопису» (2019)

URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/osnovni-zminy%202019.pdf>

Національна платформа з вивчення української мови Міністерства культури та інформаційної політики України. URL: <https://speakukraine.net>

Портал мовної політики. URL: <https://language-policy.info>

Мова – ДНК нації. URL: <https://ukr-mova.in.ua>

<http://westudents.com.ua/>

<http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>

<http://kultura-movy.wikidot.com/>

<http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/>

<http://litopys.kiev.ua>

<http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/>